

Вивчення стану та перспектив розвитку окремих чинників середовищ базується на збиранні якісної та кількісної інформації, її теоретичної або експертної обробки та формуванні відповідних аналітичних висновків. Інформаційною базою проведення дослідження є зведена статистична звітність, макроекономічні дослідження, огляди кон'юнктури окремих ринків, аналітичні огляди, опубліковані в спеціальних економічних виданнях та періодичній пресі, результати вибіркового досліджень та спостережень, вивчення точок зору спеціалістів підприємства та зовнішніх фахівців, проведення зборів та обговорень тощо [1].

Кожен етап процесу інформаційно-управлінських заходів повинен супроводжуватися написанням звіту, що дозволить відслідкувати хід його виконання та, при потребі, знайти прогалини та недоопрацювання в роботі виконавців.

На основі зібраної та проаналізованої інформації суб'єкти забезпечення ЕБП формують стратегію та тактику діяльності суб'єкта господарювання.

Висновки та пропозиції. Комплексне забезпечення ЕБП потребує ґрунтовного інформаційного забезпечення з метою оцінювання стану внутрішнього і зовнішнього середовищ та прийняття рішень на відповідному рівні в інтересах функціонування підприємства, а також з метою зниження рівня невизначеності.

Використана література:

1. Донець Л. І. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / Л. І. Донець, Н. В. Вашенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 239 с.
2. Козаченко Г. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія / Г. В. Козаченко, В.П. Пономарьов, О. М. Ляшенко. – К. : Лібра, 2007.

Лисачок А., аспірантка
ЛРІДУ НАДУ

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Вступ. На сьогодні економіка України зазнає значних ринкових трансформацій, які в свою чергу вимагають від останньої стійкого та ефективного розвитку. Оскільки економіка держави потребує певного капіталовкладення для стійкого розвитку, то важливим постає питання залучення інвестицій. В Україні існують певні проблеми та ризики з якими стикаються інвестори, коли мають намір інвестувати в нашу державу. Органи державної влади намагаються створити сприятливий інвестиційний клімат, який би зацікавив інвесторів, але дані кроки не приносять очікуваного ефекту для економіки нашої держави, тобто виникає загроза інвестиційній безпеці країни. Таким чином проблема інвестиційної безпеки, яка в свою чергу є складовою економічної безпеки набуває важливого значення.

Інвестиційна безпека держави (далі – ІБД) залежить від певних чинників та індикаторів, які здійснюють на неї безпосередній вплив. Ми розуміємо, що без належного забезпечення інвестиційної безпеки регіону, підприємства не можливо забезпечити належну ІБД. Коли інвестор приймає рішення щодо інвестування коштів в певний регіон чи певне підприємство, то він має бути впевненим в своїй захищеності від ризиків та загроз. Для вирішення даного питання для інвестора має бути надана комплексна оцінка інвестиційної безпеки не тільки держави та регіону, а також оцінено інвестиційну безпеку підприємства. Для кращого розуміння дефініції “інвестиційна безпека підприємства” (далі – ІБП) пропонуємо надати йому визначення.

Науковець Анісімова О.М. пропонує під ІБП розуміти міру узгодження довгострокових економічних інтересів підприємства як суб'єкта інвестиційної діяльності із суб'єктами зовнішнього середовища, за якої в умовах загроз підприємств у довгостроковому періоді не переходить в кризовий стан, який загрожує збитками великого масштабу, втратою конкурентоспроможності, порушенням нормального режиму господарської діяльності [1, с. 295].

В своїх працях Побережна Н.М. розглядає ІБП як стан ефективного використання його ресурсів та ринкових можливостей для запобігання загрозам зовнішнього та внутрішнього середовища, які виникають у процесі інвестиційної діяльності підприємства, що сприяє його стійкому розвитку [2, с. 182].

У своїх працях Єрмак О.О. зазначає, що ІБП – це інвестиційну безпеку суб'єкта господарювання пов'язує з ефективністю інвестицій, пропонуючи її оцінювати за допомогою чистої приведені вартості інвестицій, внутрішньої норми дохідності інвестицій або на основі інформації про грошові потоки (індекс дохідності, індекс прибутковості та період окупності інвестицій) [3, с. 58].

Ми вважаємо, що під інвестиційною безпекою підприємства варто розуміти такий стан захищеності його ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, від внутрішніх та зовнішніх загроз в короткостроковому та довгостроковому періодах, який спрямований на уникнення кризових явищ в майбутньому.

На сьогодні забезпечення інвестиційної безпеки підприємства вимагає від керівництва останнього вирішення складних завдань, серед яких є проблема оцінки ІБП. Науковці Гук З.Б. та Євтушенко С.В. вважають, що вихідним моментом діагностики стану інвестиційної безпеки підприємства, відповідно до розробленого алгоритму, є структуризація інвестиційної безпеки шляхом її поділу за стратегічними зонами господарювання (далі – СЗГ), а потім диференціація поглиблюється за інвестиційними проектами у відповідних СЗГ. Одним із ключових аспектів діагностики стану інвестиційної безпеки підприємства є своєчасне та повне виявлення загроз, їх аналіз на предмет дестабілізації економічних інтересів інвесторів у процесі інвестування. Ідентифікацію ключових загроз інвестиційному проекту необхідно проводити за стратегічними зонами господарювання підприємства СЗГ, а в їх систематизації необхідно виходити із фаз реалізації інвестиційного проекту та характеристик внутрішнього та зовнішнього середовища. Під час діагностики стану інвестиційної безпеки

майбутніх інвестиційних проектів як інструментів оптимізації загального рівня ІБП підприємства необхідно виходити з параметрів проекту та майбутньої економічної обстановки його здійснення, приймаючи до уваги специфіку окремих напрямів інвестування, яка полягає у характері відтворювальних процесів та стратегічній орієнтації підприємства в процесі інвестування [4; 5].

Крім цього, комплексна оцінка стану інвестиційної безпеки підприємства досягається за рахунок реалізації таких основних принципів [5]:

- 1) значної тривалості горизонту дослідження, що впливає з сутності інвестиційної безпеки підприємства;
- 2) системності за рахунок поділу системи інвестиційної безпеки на структурні елементи за СЗГ та проектами;
- 3) актуальності, ранжування параметрів інвестиційних проектів та загроз за значимістю;
- 4) достовірності, що досягається врахуванням специфіки інвестиційних проектів та середовища здійснення;
- 5) економічності проведення діагностики, що дозволяє системі економічної безпеки ефективно виконувати свої функції в умовах обмеженого бюджету;
- 6) оперативності за рахунок органічної інтегрованості в роботу інших структурних підрозділів.

Варто зазначити, що на кожному підприємстві повинна бути розроблена певна система індикаторів за допомогою яких можна було визначити ІБП. Ми вважаємо, що дана система повинна включати в себе систематичні та емпіричні індикатори оцінювання.

За допомогою систематичних індикаторів можна визначити: інвестиційні ризики; інвестиційні загрози; інвестиційний потенціал; інвестиційну привабливість. За допомогою емпіричних індикаторів надаємо оцінку: інформаційного забезпечення процедури інвестиційного проектування; передінвестиційного підготовки; управління реалізацією інвестиційного проекту. Для того, щоб надати вищенаведені оцінки та визначити ризики та загрози потрібно систематично проводити наступні види аналізу: платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, прибутковості.

Крім цього варто визначити: рівень ризику, рентабельність інвестицій, коефіцієнт оновлення основних фондів, джерела фінансування роботи підприємства при цьому оцінити: ризикову ситуацію, інфраструктуру та логістику інвестиційного потоку, забезпеченість безпеки фінансового та матеріального потоку, надійність партнерів, контролю та управління реалізацією проекту на всіх етапах, для оперативного реагування на зовнішні ситуації, в разі порушення планового розвитку проекту. Варто також розробляти пропозиції, які стосуватимуться адекватного реагування на зміну зовнішнього для інвестиційного проекту економічного та соціального стану та своєчасному впровадженню змін в проект, які можуть призвести до реорганізації останнього.

На сьогодні існують певні загрози інвестиційній безпеці підприємства, вони поділяються на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх загроз ІБП можна віднести:

- характер амортизаційної політики підприємства;
- ступінь зносу основних засобів;
- недофінансування підприємства, тобто брак коштів на розвиток соціально-економічних інвестиційних проектів підприємства;
- низька кваліфікація працівників;
- зношеність основних виробничих фондів.

До зовнішніх загроз ІБП належать:

- стан фондових ринків;
- корупція;
- недосконала нормативно-правова база;
- недосконалість податкового законодавства;
- нестабільність національної валюти;
- стан банківської системи;
- монополізація економіки;
- слабке та водночас надмірне державне регулювання;
- нерозвиненість регіону;
- зростання кредитних ризиків.

Висновки та пропозиції. Отже, з вищепроведеного аналізу ми можемо побачити, що на сьогодні залишається недосконалою система комплексної оцінки визначення інвестиційної безпеки підприємства, оскільки застосовується єдина методика при визначенні впливу на діяльність підприємства того чи іншого виду ризиків. Кожна з вищенаведених загроз повинна бути оцінена як індивідуальна, тобто мати власну методику оцінки. А також варто розрахувати певний індекс інвестиційної безпеки підприємств, який би враховував певні показники діяльності останнього, а саме: показники платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, прибутковості, можливість виникнення загроз та настання непередбачуваних ситуацій, які в майбутньому можуть призвести до кризового стану на підприємстві. З метою проведення аналізу вищезапропонованих показників та виокремлення даного індексу потрібно провести додаткові дослідження.

Використана література:

1. Анісімова О.М., Картечева О.С. Інвестиційна безпека підприємства в контексті економічної безпеки: сутність, зміст, оцінка і система управління. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. Маріуполь, 2012. № 1. С. 293–297.
2. Побережна Н.М. Інвестиційна складова економічної безпеки. *Вісник національного технічного університету “ХПІ”. Серія “технічний прогрес та ефективність виробництва”*. 2013. № 67(1040). С. 179–185.
3. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення). Київ: КНТЕУ, 2004. 759 с.
4. Гук З.Б. Аспекти комплексної оцінки інвестиційної безпеки підприємства. *Lviv Polytechnic National University Institutional*. URL: <http://ena.lp.edu.ua> (дата звернення: 10.02.2020).
5. Євтушенко С. В. Діагностика стану інвестиційної безпеки книжкової друкарні. *Електронне наукове фахове видання “Ефективна економіка”*. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1125> дата звернення: 10.02.2020).